

M. Y. Lermontov

Aşıq Qərrib

UŞAQQƏNCNƏŞR - 1957

Çox-çox illər bundan qabaq, Tiflis şəhərində, dövlətli bir türk¹ yaşayırdı. Allah ona çoxlu mal-dövlət vermişdi; lakin yeganə övladı olan qızı Mahü-Mehr onun üçün hər şeydən əziz idi. Göydəki ulduzlar gözəldir, lakin ulduzlardan yuxarıda yaşayan mələklər onlardan da gözəldir; beləcə də Mahü-Mehr Tiflis qızlarının hamısından gözəl idi. Tiflisdə Aşıq Qərib adlı bir yoxsul da yaşayırdı. Allah ona saf, təmiz bir ürəkdən və aşılıq istedadından başqa heç bir şey verməmişdi; o, toy məclislərində gəzib saz çalar, qədim Türküstan pəhlivanlarını təriflər, varlı və xoşbəxt adamları əyləndirərdi. Toylardan birində o, Mahü-Mehri gördü və onlar bir-birinə aşiq oldular. Qızın vüsalına çatmağa Aşıq Qəribin ümidi az idi, ona görə də o, üzünü qara bulutlar örtmüş qış göyləri kimi tutqunlaşdı.

¹O vaxt azərbaycanlılara turk deyirdilər.

Bir dəfə Aşiq Qərib bağda, tənəklərin altında uzanmışdı, nəhayət onu yuxu tutub yatdı. Bu zaman Mahü-Mehr öz yoldaşları ilə oradan keçirdi, qızlardan biri yatmış aşığı gördü, ayaq saxladı. Dəstədən geri qalmış qız, Aşiq Qəribə yaxınlaşdı. Qız:

– Ay ağılsız, tənəklərin altında nə yatmısan, oyan, sən ceyranın yanından keçir, – deyə oxudu.

Aşiq oyandı. Qız quş kimi sıçrayıb gözdən itdi.

Mahü-Mehr qızın nəğmə oxumağını eşidib onu danlamağa başladı. Qız cavabında:

– Eh, bu nəğməni kim üçün oxuduğumu bilmirsən, əgər bilsəydin, mənə təşəkkür edərdin; o oğlan sən Aşiq Qəribindir, – dedi.

– Məni onun yanına apar, – deyə Mahü-Mehr sevindi.

Onlar Aşiq Qəribin yanına getdilər. Oğlanın qəmli üzünü görən Mahü-Mehr ondan bunun səbəbini soruşdu.

Aşiq Qərib dedi:

– Axı mən necə dərd çəkməyim, mən səni sevirəm, amma heç vaxt sən mənim olmayacaqsan!

Mahü-Mehr:

– Məni atamdan istə, – dedi, – atam özü toyumuzu edər və mənə o qədər çehiz verər ki, bizim hər ikimizə bəs ədər.

– Yaxşı, tutaq ki, Ayak ağa öz qızından heç bir şey əsirgəmədi, – deyə Aşiq Qərib cavab verdi, – lakin kim bilir ki, sonra sən mənim kasıblığımı və hər şeydə sənə möhtac olduğumu üzümə vurmayacaqsan? Yox, əzizim Mahü-Mehr, mən əhd eləmişəm: yeddi il dünyanı gəzib dolanacağam, ya özümə mal-dövlət yığacağam, ya da uzaq səhralarda məhv olacağam; əgər sən buna razı olsan – yeddi il tamam olanda sən mənim olarsan.

Qız razı oldu, lakin əlavə etdi ki, əgər o, təyin edilmiş günədək qayıtmasa, onu çoxdan istəyən Xurşud bəyin arvadı olacaqdır.

Aşıq Qərib öz anasının yanına gəldi; səfərə çıxmaq üçün ondan xeyir-dua aldı, kiçik bacısını öpdü və heybəsini çiyinə atdı, səfər əsasını özünə dayaq edib, Tiflis şəhərindən çıxdı.

Budur, bir atlı daldan gəlib ona çatdı. Aşıq Qərib baxıb gördü ki, gələn atlı Xurşud bəydir. O ucadan:

– Yaxşı yol! Səyyah! Sən hara gedirsənsə mən də sənə yoldaşam, – deyə çığırdı.

Xurşud bəylə yoldaş olmaq Aşıq Qəribin heç də ürəyindən deyildi. Lakin nə edə bilərdi? Onlar birlikdə xeyli yol getdilər; nəhayət qabaqlarına bir çay çıxdı. Çaydan keçmək üçün nə körpü, nə də dayaz bir yer vardı. Xurşud bəy ona dedi:

– Sən qabaqca üz keç, mən də sənə dalınca gəlirəm.

Aşıq üst paltarını çıxarıb üzməyə başladı. Üzüb çayın o biri tayına keçəndən sonra dala baxıb nə gördü! Aman, ey qadir Allah, bu nə bəladır!.. Xurşud bəy onun paltarını götürüb Tiflisə qayıdırdı; o, atını hamar çöllə elə çapırdı ki, arxasınca çöldə ancaq toz ilan kimi burula-burula qalxırdı. Bəy, Tiflisə çatan kimi, Aşıq Qəribin paltarını aparıb onun qoca anasına verdi. „Sənə oğlun dərin bir çayda boğuldu, – dedi, – al, bu da onun paltarı" Anası sonsuz bir kədərlə özünü istəkli oğlunun paltarı üstünə atdı, paltarı isti göz yaşları ilə islatmağa başladı; sonra paltarı götürüb oğlunun deyikliyi Mahü-Mehrin yanına apardı, qıza dedi:

– Oğlum çayda boğulmuşdur. Xurşud bəy onun paltarını gətirmişdir; sən azadsan.

Mahü-Mehr gülümsünərək:

– İnanma, – deyə cavab verdi, – bunların hamısı Xurşud bəyin uydurmasıdır. Yeddi il bitməyincə, heç kim mənim ərim olmayacaqdır.

Qız divardan öz sazını götürdü və yazıq Aşıq Qəribin sevdiiyi mahnını həzin-həzin oxumağa başladı.

Bu vaxt Aşıq Qərib ayaqyalın, başaçıq, çıl-çılpaq gəlib bir kəndə çatdı. Rəhmdil adamlar ona paltar və yemək verdilər; o da əvəzində onlara gözəl-gözəl mahnılar oxudu. Beləliklə, Aşıq Qərib kəndbəkənd, şəhərbəşəhər gəzdi və onun şöhrəti hər yana yayılmağa başladı. Axırda o, Hələb şəhərinə gəlib çatdı. Adəti üzrə qəhvəxanaya girdi, saz istədi və oxumağa başladı.

Bu zamanlar Hələb şəhərində bir paşa yaşayırdı. O, yaxşı nəğmə oxuyanları çox sevirdi. Onun yanına çox aşıqlar gətirmişdilər, lakin paşa heç birini bəyənməmişdi. Onun çovuşları şəhərdə aşıq axtarmaqdan yorulmuşdular. Birdən, onlar qəhvəxananın yanından keçəndə, insanı heyran edən oxumaq səsi eşitdilər. Çovuşlar qəhvəxanaya girdilər. Onlar aşığa:

– Gəl bizimlə paşa həzrətlərinin yanına gedək, getməsən, başını bədənindən ayıracağıq! – deyə çığırdılar.

– Mən azad bir adamam, özüm də Tiflis şəhərindən gəlmə bir qəribəm. İstəsəm gedərəm, istəməsəm getmərəm; kefim gələndə oxuyuram, gəlməyəndə yox; bir də, sizin paşanız mənim ağam deyil ki! – deyə aşıq cavab verdi.

Lakin buna baxmayaraq, onu tutub zorla paşanın yanına apardılar.

– Oxu! – deyə paşa ona əmr etdi.

Aşıq Qərib oxudu. Oxuduğu bu mahnıda o, öz sevgilisi Mahü-Mehri tərifləyirdi. Bu mahnı məğrur paşaya o qədər xoş gəldi ki, o, yoxsul Aşıq Qəribi öz yanında saxladı. Onu qızılla, gümüşlə sirab etdilər, ona bahalı gözəl paltar geyindirildilər. Aşıq Qərib şən və xoşbəxt yaşamağa başladı. O, çox dövlətlənmişdi. Onun Mahü-Mehrisini yadından çıxardıb-çıxartmadığını bilmirəm, ancaq şərtləşdikləri vaxtın qurtarmasına az qalmışdı, o isə getməyə hazırlaşmırdı.

Gözəl Mahü-Mehr məyus olmağa başladı. Bu zaman Tiflisdən bir tacir qırx dəvə karvanı və səksən qulla səfərə çıxırdı.

Qız həmin taciri öz yanına çağırırdı, ona qızıl bir nimçə verib tapşırırdı:

– Bu nimçəni götür, hansı şəhərə çatsan, bunu öz dükanına qoy və hər yerdə elan et ki, kim bu nimçəni tanıyıb sahibi olduğunu sübut edərsə, əvəzində nimçəni və onun ağırlığında qızıl alacaqdır

Tacir yola düşdü; hər yerdə Mahü-Mehrin tapşırığını yerinə yetirirdi, lakin qızıl nimçənin sahibi tapılmırdı. Tacir, demək olar ki, mallarının çoxunu satmışdı. Yerdə qalan malıyla Hələb şəhərinə gəldi. O hər yerdə Mahü-Mehrin tapşırığını elan etdi. Aşıq Qərib bunu eşidən kimi karvansaraya qaçdı və Tiflis tacirinin dükanında qızıl nimçəni gördü.

O, nimçəni tez əlinə götürüb:

– Bu mənimdir! – dedi.

– Doğrudur, sənindir, – deyə tacir cavab verdi. – Aşıq Qərib, mən səni tanıdım. Tez özünü Tiflisə çatdır; Mahü-Mehrin mənə tapşırıb ki, vaxtın gəlib çatdığını sənənin yadına salım. Əgər sən təyin etdiyən gündə orada olmasan, o, başqasına ərə gedəcəkdir.

Aşıq Qərib çox məyus halda əllərilə başını tutdu: təyin olunmuş vaxtın qurtarmasına üçcə gün qalmışdı. Buna baxmayaraq o, ümidini kəsməyib qızılla dolu heybəsini götürdü və ata yazığı gəlmədən minib çapdı. Nəhayət Ərzincanla Ərzrum arasındakı Ərzingan dağında əldən düşmüş atın nəfəsi kəsilib yerə sərildi. O nə edə bilərdi? Ərzincandan Tiflisə iki aylıq yol idi, lakin onun ikicə gün vaxtı qalmışdı.

– Ey qadir Allah! Əgər sən mənim imdadıma çatmasan, bundan sonra yaşamaq mənim nəyimə lazımdır! – deyib özünü hündür qayadan yerə atmaq istəyirdi ki, birdən aşağıda ağ atlı bir adam gördü və onun:

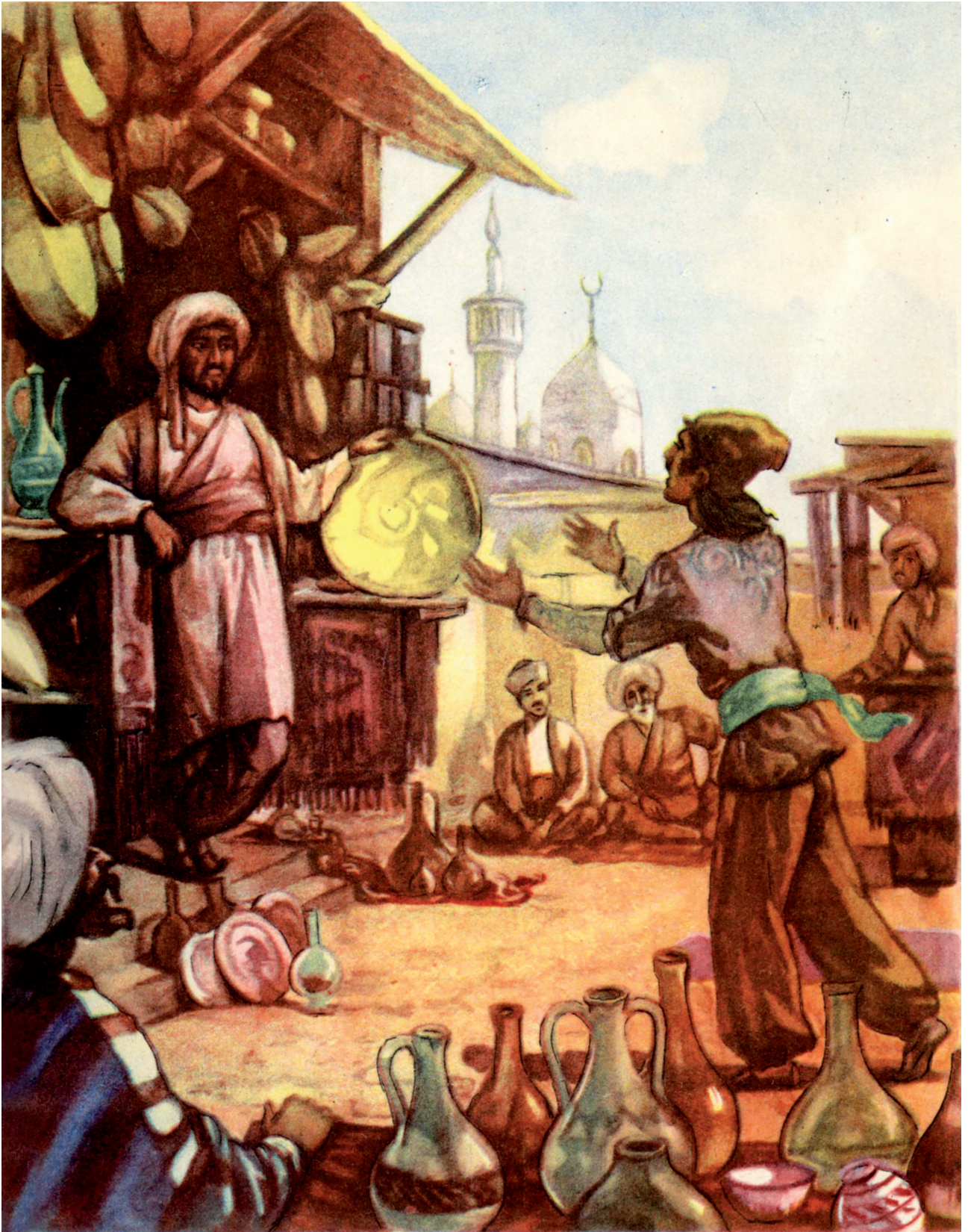
– Oğlan, sən nə etmək istəyirsən? – deyən gur səsini eşitdi.

– Özümü öldürmək istəyirəm.

– Elə isə düş, gəl yanıma, mən səni öldürüm.

Aşıq bir təhər qayadan endi. Atlı acıqlı-acıqlı:

– Dalımca gəl, – dedi.

– Mən sənin dalınca necə gəlim, sənin atın el kimi uçur, amma mənə heybəm ağırlıq eləyir, – deyə Aşiq Qərib cavab verdi.

– Doğru deyirsən, heybəni gətir atımın yəhərinin qaşından as, özün isə dalımca gəl.

Aşiq Qərib nə qədər yüyürürdüsə, yenə də dala qalırdı. Atlı soruşdu:

– Nə üçün dala qalırsan?

– Mən sənə necə çata bilərəm? Sənin atın xəyaldan da sürətlə gedir, mənsə lap əldən düşmüşəm.

– Doğru deyirsən, gəl tərkimə min və doğrusunu de, sən hara getməlisən?

– Heç olmasa, bugün Ərzruma çataydım, – deyə aşiq cavab verdi.

– Yum gözlərini!

Aşiq gözlərini yumdu.

– İndi aç!

Aşiq gözlərini açdı: öz qarşısında Ərzrumun ağaran divarlarını və parıldayan minarələrini görüb dedi:

– Ağa, məni bağışla, səhv etmişəm; mən Qarsa getməliydim.

Atlı dedi:

– Görürsənmi? Sənə tapşırırdım ki, mənə doğrusunu söyləyəsən; yaxşı, keçib, yenə gözlərini yum. İndi aç.

Aşiq, Qarsı görçək öz gözlərinə inanmadı. „Doğrudan da, bura Qarsdırmı?“ – deyə öz-özünə sual verdi. Aşiq diz çökərək dedi:

– Ağa, təqsirkaram, nökərin Aşiq Qərib, qarşında üç qat günahkardır; lakin sən özün bilirsən bir adam ki, səhərdən yalan danışmağa başladı, gərək axşama qədər yalan danışsın. Doğrusu, Tiflisə getməliyəm.

– Ay yalançı! – deyə atlı acıqlandı. – Lakin neyləyim, günahından keçirəm. Yum gözlərini.

Bir dəqiqə keçməmiş:

– İndi aç! – dedi.

Aşıq sevincindən qışqırdı: onlar Tiflisin darvazası ağzında idilər.

Aşıq Qərib atlıya ürəkdən təşəkkür etdi və heybəsini atın üstündən götürərək atlıya dedi:

– Ağa, əlbəttə, sən mənə çox yaxşılıqlar etdin, ancaq bir yaxşılıq da elə; Ərzincandan Tiflisə bir günə çatdığımı kimə desəm, heç kəs mənə inanmaz. Bunu sübut etmək üçün mənə bir şey ver.

Atlı gülümsəyərək dedi:

– Əyil, atın ayarı altından bir ovuc torpaq götür, qoltuğunda gizlət. Sənin sözlərinin doğruluğuna inanmasalar, yeddi il kör qalmış bir arvadı yanına gətirt. Bu torpağı onun gözlərinə sürt, korun gözləri açılar.

Aşıq ağ atın ayarı altından bir ovuc torpaq götürdü. Lakin o, başını yuxarı qaldırar-qaldırmaz, nə atlıdan, nə də atdan bir əsər görmədi. Aşıq Qərib ancaq bu zaman başa düşdü ki, onun xilaskarı Xıdır İlyasdır.

Aşıq Qərib axşamdan xeyli keçmiş öz evini axtarıb tapdı. O, əlləri titrəyə-titrəyə qapını döyərək dedi:

– Ana, ana, aç qapını! Mən allah qonağıyam, acam, mənə soyuqdur; sən qərib oğlunun canı, məni evə burax!

– Yolçuların gecələmələri üçün varlı və güclülərin evi var; bu saat şəhərdə toy eləyirlər; oraya get! Gecəni orada yaxşı keçirərsən, – deyə qarı zəif səslə cavab verdi.

Aşıq Qərib:

– Ana, – deyə cavab verdi, – mənim burada heç bir tanışım yoxdur, ona görə də xahişimi təkrar edib yalvarıram: sən qürbətdə olan oğlunun canı, məni evinə burax!

İş belə olduqda onun bacısı anasına dedi:

– Ana, durub qapını açım, gəlsin,

– Yaramaz qız! – deyə qarı cavab verdi, – budur, yeddi ildir ki, ağlamaqdan gözlərim kor olub, sən bundan istifadə edərək cavanları evə buraxıb qonaq eləməyi allahdan istəyirsən.

Lakin qız, anasının deyilməsinə əhəmiyyət verməyərək, qapını açdı və Aşıq Qəribi içəri buraxdı.

Aşıq Qərib içəri girib salam verdi, razılıq etdi; gizli bir həyəcanla ətrafa göz gəzdirməyə başladı. Baxıb gördü ki, torbasını toz basmış xoş ahəngli sazı divardan asıla qalır; – o, anasına dedi:

– Bu divardan asılan şey nədir?

– Sən nə qəribə qonaqsan? – deyə qarı cavab verdi. – Sənə bir parça çörək verib səhər yola salsaq bəsindir.

– Axı, mən sənə dedim ki, – deyə aşıq etiraz etdi, – sən mənim doğma anamsan, bu da bacımdır, ona görə də xahiş edirəm, məni bir başa sal görüm bu divardan asılan nədir?

Qarı ona inanmayaraq, acıqlı-acıqlı:

– Bu sazdır, saz – dedi.

– Saz nə olan şeydir axı?

– Saz o şeydir ki, onu çalıb nəğmə oxuyurlar.

Aşıq Qərib sazı divardan alıb ona göstərməsi üçün bacısına izn verilməsini arvadından xahiş etdi. Qarı:

– Olmaz, – deyə cavab verdi, – bu saz mənim bədbəxt oğlumundur. Budur, yeddi ildir ki, bu saz divardan asılıbdır. Ona hələ indiyə kimi heç kəsin əli dəyməyib.

Ancaq bacısı ayağa qalxdı, divardan asılmış sazı götürüb ona verdi. Bu vaxt o, sazı alıb gözlərini yuxarı qaldırdı və belə bir dua elədi: „Ey qadir allah! Əgər mən öz arzuma çatacağamsa, onda mənim bu yedditelli sazım onu son dəfə çaldığım gündəki kimi saz olsun!”

O bu sözlərdən sonra mizrabı mis tellərə vurdu, tellər həmahəng səsləndi; Aşıq Qərib oxumağa başladı:

„Mən yoxsul Qəribəm, mənim sözlərim də yoxsuldur, amma böyük Xıdır İlyas sıldırım qayadan enməyə mənə kömək etdi. Mən və sözlərim yoxsulsa da, ana, məni, öz qərib qonağını tanı“.

Bu sözlərdən anası hönkür-hönkür ağladı, sonra ondan soruşdu:

– Sənin adın nədir?

– Rəşid, – deyə o cavab verdi.

– Rəşid, birin de, birin eşit. Sən öz sözlərinlə mənim ürəyimi parça-parça elədin. Bu gecə yuxumda görmüşdüm ki, saçlarım ağarıb; budur, mən yeddi ildir ki, ağlamaqdan kor olmuşam; sən, ey səsi oğlumun səsinə oxşayan adam, söylə görüm, oğlum nə vaxt gələcək? – O, göz yaşları ilə öz xahişini iki dəfə təkrar etdi.

Qonaq, nahaq yerə özünü onun oğlu adlandırırırdı. Ana buna inanmırdı. Bir az sonra o xahiş etdi:

– Anacan, icazə verin sazı götürüb gedim; mən eşitdim ki, qonşuluqda toy var; bacım məni ora ötürər; mən çalıb oxuyaram. Nə qazansam, gətirib sizinlə yarı bölərəm.

– Vermərəm, – deyə qarı cavab verdi. – Oğlum gedəndən bəri bu saz evdən bayıra çıxmayıb.

Lakin oğlan sazın bir telini belə qırmayacağına and içdi:

– Əgər bircə teli qırılsa, öz var-dövlətimlə cavab verərəm, – deyə onu arxayın etdi.

Qoca arvad onun heybəsini yoxlayaraq, pulla dolu olduğunu görüb ona icazə verdi. Bacısı onu toy məclisi qurulan dövlətlinin evinə apardı və sonra nə olacağına qulaq asmaq üçün qapı ağzında dayandı.

Bu evdə Mahü-Mehr yaşayırdı. Bu gecə o, Xurşud bəyin arvadı olmalı idi. Xurşud bəy öz qohum-əqrəbası və dostları ilə qonaqlıqda kef çəkirdi. Mahü-Mehr isə qız yoldaşları ilə birlikdə qiymətli pərdə dalında oturmuşdu. O, bir əlində zəhərlə dolu cam, o biri əlində isə iti bir xəncər tutmuşdu: o, başını Xurşud bəyin yastığına qoymazdan əvvəl, özünü öldürəcəyinə and içmişdi.

O, birdən yad bir adamın gəldiyini pərdə dalından eşitdi:

– Salaməleykum! Siz burada şənlik edirsiniz, mən yoxsul qəribə də

icazə verin sizinlə bir yerdə oturum. Bunun əvəzində sizə nəğmələr oxuyaram.

– Buyur, buyur. Oxuyan və oynayanlar üçün qapımız açıqdır; çünki burda toydur; aşıq, bizə bir nəğmə oxu, səni çoxlu qızılla yola salaram, – deyə Xurşud bəy dilləndi və ondan soruşdu:

– Yolçu, bəs sənın adın nədir?

– İndi görərsiz.

Xurşud bəy gülərək:

– Bu necə addır! – deyə söyləndi, – mən birinci dəfədir ki, belə bir ad eşidirəm.

– Məni anam doğanda çox əziyyət çəkib. Qonşularımızdan çoxu gəlib qapıdan soruşubmuş ki, allah ona qız verib, yoxsa oğul? Bu zaman onlara cavab vermişlər ki, „indi görərsiz“, ona görə də anadan olanda, mənə bu adı qoyublar. Sonra aşıq sazını götürüb oxumağa başladı:

„Hələb şəhərində mən Misir şərabı içdim, amma allah mənə qol-qanad verdi, üçcə günə buraya uçub gəldim“.

Xurşud bəyin ağıldan kəm qardaşı xəncərini siyirib:

– Yalan deyirsən! – deyərək bağırdı. – Hələbdən buraya üç günə necə gəlmək olar?

– Sən məni nə üçün öldürmək istəyirsən? Adətən aşıqlar dünyanın dörd bir tərəfini gəzirlər. İstəyirsiz inanın, istəmirsiz yox, mən ki, sizdən heç bir şey almıram, – deyə aşıq cavab verdi.

Bəy dedi:

– İşiniz olmasın, qoyun oxusun.

Aşıq Qərib oxumağını davam etdirdi:

– Sübh namazını Ərzincan dərəsində, günorta namazını Ərzrum şəhərində, ikinci namazını Qars şəhərində, axşam namazını da Tiflisdə qıldım. Allah mənə qanad verdi; mən də buraya uçub gəldim. Ağ ata qurban olum; o, ip üstündə oynayan kəndirbaz kimi dağlardan,

dərələrdən yel kimi keçib sürətlə çapa-çapa gəldi. Aşığa Mövlam qanad verdi, o da uçub Mahü-Mehrin toyuna gəldi.

Bu sözlərdən sonra Mahü-Mehr onun səsinə tanıdı, zəhəri bir tərəfə, xəncəri də o biri tərəfə tulladı.

Yoldaşlarından biri ona dedi:

– Sən əhdinə beləmi sadıq qalırsan? Demək, bu gecə sən Xurşud bəyin arvadı olacaqsan?

Mahü-Mehr:

– Siz tanımadınız, amma mən, mənim üçün əziz olan səsi tanıdım, – deyə cavab verdi. Bu sözlərdən sonra o, qayçını götürüb pərdəni kəsdi. Aşıq Qəribi tanıdı, çığırıb onun boynuna sarıldı və hər ikisi bihuş halda yerə sərildi.

Xurşud bəyin qardaşı xəncəri çəkib onları öldürmək istədi. Lakin Xurşud bəy onu saxlayıb dedi:

– Səbr et və bil ki, kimin alınına nə yazılıbsa, o da olacaqdır.

Mahü-Mehr özünə gələndə utandığından qızardı və əllərilə üzünü örtüb pərdə dalında gizləndi.

Bəy:

– İndi, doğrudan da, lap aydın oldu ki, sən Aşıq Qəribsən, – dedi, – ancaq doğrusunu de görək, bu qədər uzun bir yolu sən belə az vaxtda necə gəlib çıxmısan?

– Sözümlə doğruluğunu sübut etmək üçün qılıncım daş kəsər: əgər yalan deyirəmsə, qoy boynum qıldan da nazik olsun. Hamısından yaxşısı budur ki, yeddi ildən bəri kor qalmış arvadı mənim yanıma gətirsinlər. Mən onun gözlərini sağaldaram.

Qapı ağzında dayanmış Aşıq Qəribin bacısı bu sözləri eşitdikdə anasının yanına qaçdı:

– Anacan, o doğrudan da, mənim qardaşım, sənənin oğlun Aşıq Qəribdir, – deyərək qoca arvadın əlindən tutub toy məclisinə gətirdi.

Aşıq Qərib bir ovuc torpağı qoltuğundan çıxarıb su ilə islatdı və anasının gözlərinə sürtərək:

– Ey camaat, – dedi, – Xıdır İlyasın qüdrətindən və böyüklüyündən agah olun!

Anasının gözləri açıldı. Bundan sonra onun sözlərinin doğruluğuna heç kəs şübhə etmədi və Xurşud bəy də gözəl Mahü-Mehri dinməzsöyləməz ona verdi.

İş belə olduqda, Aşıq Qərib sevinərək, ona dedi:

– Qulaq as, Xurşud bəy, mən də səni sevindirmək istəyirəm! Mənim bacım sənin əvvəlki nişanlından heç də pis deyil, mən dövlətliyəm, bacımın yaxşı cehizi olacaq. Onu da sən özünə nişanla və əziz Mahü-Mehrimlə mənim kimi siz də xoşbəxt olun.

Şəkillər **A. MOĞİLEVSKİNİNDİR**

KİÇİK YAŞLI UŞAQLAR ÜÇÜN

Михаил Юрьевич Лермонтов
АШИК-ГЕРИБ

(на азербайджанском языке)

Азербайджанское
Издательство Детской и Юношеской Литературы
Баку – 1957

Тərcümə edəni: **Ş. Mir Bağırova**

Redaktor: **R. Şixəmirova**

Tex. redaktor: **E. Arzumanov**

Korrektor: **R. Salamova**

Çapa imzalanmış 1/X/1957-çi il. Formatı 60X92 1/8–1,5=3 çap vərəqi.
(Uç.-nəşr. vərəqi 3). Tiraжı 30000. Sifariş 510. Qiyməti 2 man. 20 qəp.

Azərbaycan SSR Mədəniyyət Nazirliyinin 26 komissar adına mətbəəsi,
Bakı, Əli Bayramov küçəsi, 3.